

Briselē, 2025. gada 4. jūnijā
(OR. en)

9422/25

Starpiestāžu lieta:
2025/0650 (NLE)

JAI 684
FRONT 129
ASILE 45
MIGR 192
COEST 410
SOC 318

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2025. gada 4. jūnijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2025) 650 final
Temats:	Priekšlikums PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS, ar ko līdz 2027. gada 4. martam pagarina ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 ieviestās pagaidu aizsardzības termiņu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 650 final.

Pielikumā: COM(2025) 650 final

Briselē, 4.6.2025.
COM(2025) 650 final

2025/0650 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

**ar ko līdz 2027. gada 4. martam pagarina ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 ieviestās
pagaidu aizsardzības termiņu**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Padome 2022. gada 4. martā pieņēma Īstenošanas lēmumu 2022/382¹ un aktivizēja Padomes 2001. gada 20. jūlija Direktīvu 2001/55/EK ("Pagaidu aizsardzības direktīvu")² konkrētām personu kategorijām³, kas pārvietotas 2022. gada 24. februārī vai vēlāk Krievijas bruņoto spēku militārā iebrukuma rezultātā, kurš sākās minētajā datumā. Saskaņā ar Pagaidu aizsardzības direktīvas 4. panta 1. punktu pagaidu aizsardzības sākotnējais ilgums ir viens gads, un to var automātiski pagarināt par sešiem mēnešiem, ne ilgāk par vienu gadu. Pagaidu aizsardzības termiņš tika automātiski pagarināts par vienu gadu – līdz 2024. gada 4. martam.

Saskaņā ar Pagaidu aizsardzības direktīvas 4. panta 2. punktu, ja cēloņi pagaidu aizsardzībai turpina pastāvēt, tad Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Komisijas priekšlikuma var nolemt pagaidu aizsardzības termiņu pagarināt uz laiku līdz vienam gadam; Komisija izskata arī katru dalībvalstu lūgumu par to, lai Komisija iesniegtu Padomei šādu priekšlikumu. Pagaidu aizsardzības termiņš katru gadu ir ticis pagarināts par vēl vienu gadu, vispirms līdz 2025. gada 4. martam⁴ un pēc tam līdz 2026. gada 4. martam.

Šā priekšlikuma mērķis ir vēl par vienu gadu pagarināt ar Padomes Īstenošanas lēmumu 2022/382 ieviestās pagaidu aizsardzības termiņu. Tas turpinās pagaidu aizsardzību attiecībā uz Padomes Īstenošanas lēmumā 2022/382 noteiktajām personu kategorijām laikposmā no 2026. gada 5. marta līdz 2027. gada 4. martam.

Saskaņā ar 2025. gada marta datiem pagaidu aizsardzība ES ir vairāk nekā 4,3 miljoniem no Ukrainas pārvietoto personu⁵, no kurām viena trešdaļa ir bērni⁶. To personu skaits, kuras saņem pagaidu aizsardzību ES dalībvalstīs, ir saglabājies stabils, proti, aptuveni 4,3 miljoni, ar nelielu pastāvīgu pieauguma tendenci (4,15 miljoni 2023. gada septembrī, 4,21 miljons 2024. gada aprīlī, 4,26 miljoni 2025. gada martā). Vācija, Polija un Čehija joprojām ir to dalībvalstu vidū, kurās ir vislielākais pagaidu aizsardzības saņēmēju skaits (mazliet zem 1,2 miljoniem Vācijā, gandrīz 1 miljons Polijā un aptuveni 365 000 Čehijā). Kopš Pagaidu

¹ PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2022/382 (2022. gada 4. marts), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu.

² PADOMES DIREKTĪVA 2001/55/EK (2001. gada 20. jūlijs) par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas.

³ Padomes Īstenošanas lēmuma 2022/382 2. pantā ir noteikts, ka pagaidu aizsardzība attiecas uz a) Ukrainas valstspiederīgajiem, kuri pirms 2022. gada 24. februāra uzturējās Ukrainā; b) bezvalstniekiem un trešo valstu, izņemot Ukrainu, valstspiederīgajiem, kuri Ukrainā pirms 2022. gada 24. februāra ir saņēmuši starptautisko aizsardzību vai līdzvērtīgu valsts aizsardzību; un c) šā punkta a) un b) apakšpunktā minēto personu ģimenes locekļiem. Dalībvalstis piemēro vai nu šo lēmumu, vai pienācīgu aizsardzību saskaņā ar saviem valsts tiesību aktiem attiecībā uz bezvalstniekiem un trešo valstu, izņemot Ukrainu, valstspiederīgajiem, kuri var pierādīt, ka pirms 2022. gada 24. februāra tie likumīgi uzturējās Ukrainā, pamatojoties uz derīgu pastāvīgās uzturēšanās atļauju, kas izsniegta saskaņā ar Ukrainas tiesību aktiem, un kuri nevar drošos un ilgtspējīgos apstākļos atgriezties savā izcelsmes valstī vai reģionā.

⁴ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2023/2409 (2023. gada 19. oktobris), ar ko pagarina ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 ieviesto pagaidu aizsardzību (europa.eu).

⁵ Vairāk nekā 4,4 miljoniem personu ES dalībvalstīs, Islandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā un Šveicē.

⁶ Ja vien nav norādīts citādi, visi dati par pagaidu un starptautisko aizsardzību ir iegūti no *Eurostat* (*Eurostat* datubāze).

aizsardzības direktīvas aktivizēšanas dalībvalstis ir pielikušas ievērojamas pūles, lai atbalstītu no Ukrainas pārvietotās personas nolūkā veicināt viņu integrāciju uzņēmējvalstu sabiedrībā, tostarp izglītības un apmācības sistēmās, un darba tirgū. Tās ir arī turpinājušas centienus palielināt uzņemšanas spējas un neparedzētu situāciju plānošanu. ES reakcijai uz Krievijas militāro agresiju pret Ukrainu joprojām ir raksturīgs spēcīgs solidaritātes komponents, pirmkārt, attiecībā uz Ukrainu un tās iedzīvotājiem, kas atspoguļojas dalībvalstu un pilsoņu centienos uzņemt pārvietotas personas, un, otrkārt, dalībvalstu starpā.

Pagaidu aizsardzības direktīva paredz, ka ar statusu saistītās tiesības persona var izmantot vienlaikus tikai vienā dalībvalstī; tāpēc pagaidu aizsardzības saņēmējiem, kas pārceļas uz citu dalībvalsti, lai saņemtu tur pagaidu aizsardzību, nevajadzētu būt iespējai saņemt sociālo palīdzību vienlaikus divās dalībvalstīs. Tajā pašā laikā, lai nodrošinātu, ka ar pagaidu aizsardzību saistītās tiesības tiek izmantotas vienlaikus tikai vienā dalībvalstī, un lai izvairītos no vairākkārtējas reģistrācijas pagaidu aizsardzības saņemšanai, dalībvalstīm būtu jānoraida uzturēšanās atļaujas pieteikumi, kas iesniegti, pamatojoties uz Direktīvas 2001/55 8. panta 1. punktu, ja izrādās, ka attiecīgā persona uz šā pamata jau ir saņēmusi uzturēšanās atļauju citā dalībvalstī un tādējādi izmanto ar pagaidu aizsardzību saistītās tiesības attiecīgajā citā dalībvalstī (šajā saistībā skat. Tiesas (desmitā palāta) 2025. gada 27. februāra sprieduma lietā C-753/23 [*Krasiliva*] 30. punktu).

Pagaidu aizsardzības reģistrācijas platforma darbojas kopš 2022. gada 31. maija ar mērķi ļaut dalībvalstīm apmainīties ar informāciju, lai nodrošinātu, ka personas, kurām ir pagaidu aizsardzība vai pienācīga aizsardzība saskaņā ar valsts tiesību aktiem, var efektīvi izmantot savas tiesības uzņemtajā dalībvalstī, vienlaikus ierobežojot iespējamu ļaunprātīgu izmantošanu. Lai nodrošinātu platformas pienācīgu darbību, joprojām ir svarīgi regulāri augšupielādēt datus, tostarp par neaktīvas reģistrācijas gadījumiem, un, ja vajadzīgs, veikt ātrus turpmākus pasākumus dubultas reģistrācijas gadījumos. Tā turpinās darboties tik ilgi, kamēr tiks nodrošināta pagaidu aizsardzība. Šajā sakarā nav vajadzīgas izmaiņas platformas darbībā, lai pagarinātu pagaidu aizsardzības termiņu.

Eurostat sagatavo oficiālo Eiropas statistiku par pagaidu aizsardzību, nodrošinot savlaicīgu situācijas attēlu operatīvos nolūkos, savukārt uzturēšanās atļauju izsniegšanas saskaņotās pārvaldības un pārraudzības nolūkos dalībvalstīm nepieciešams regulāri augšupielādēt precīzus un savlaicīgus datus Pagaidu aizsardzības reģistrācijas platformā, tostarp datus par neaktīvas reģistrācijas gadījumiem.

Nepieciešamība turpināt aizsardzības nodrošināšanu līdz ar iespēju pagaidu aizsardzības saņēmējiem saņemt pagaidu aizsardzību viņu izvēlētajā dalībvalstī ir ietekmējusi dalībvalstu uzņemšanas sistēmu, jo īpaši tajās dalībvalstīs, kas izmitina lielu skaitu personu ar pagaidu aizsardzības statusu un kuras turklāt vienlaikus ietekmē situācija, kad jāsaskaras ar lielu skaitu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju vai ar mājokļu trūkumu. Šajā sakarā ir svarīgi turpināt darbu, lai nodrošinātu lielāku līdzsvaru starp dalībvalstu centieniem.

Prioritāte joprojām ir nodrošināt pārvietoto personu pašpietiekamību un viņu pāreju uz ilgtermiņa izmitināšanu.

Šajā kontekstā ārkārtīgi būtiska nākotnei joprojām ir ilgtermiņa un ilgtspējīgu risinājumu nodrošināšana. Lai gan, ņemot vērā nenoteiktību saistībā ar situāciju Ukrainā, pārvietotās personas būtu jāturpina aizsargāt, vienlaikus ir svarīgi pavērt ceļu raitai pārejai no pagaidu aizsardzības uz tādu statusu, kas labāk atbilst situācijai un ES dzīvojošo personu vajadzībām, ņemot vērā arī Ukrainas iespējas un atjaunošanas vajadzības. Šāda stratēģiska un pakāpeniska pieeja ļautu pārvietotajām personām, dalībvalstīm un Ukrainai kopīgi sagatavoties laikam, kad situācija Ukrainā būs labvēlīga, lai atgrieztos tur drošos un ilgtspējīgos apstākļos, un vairs nepastāvēs iemesli turpināt pagaidu aizsardzību. Papildus tam, ka pagaidu aizsardzības

saņēmējiem tiek nodrošināts saskaņotu tiesību kopums, Pagaidu aizsardzības direktīvas aktivizēšana joprojām mazina risku, ka dalībvalstu patvēruma sistēmas nespētu tikt galā ar bēgļu pieplūdumu bez negatīvas ietekmes uz to efektīvu darbību. Laikposmā no 2022. gada februāra līdz 2025. gada februārim Ukrainas valstspiederīgie ES iesniedza aptuveni 72 600 starptautiskās aizsardzības pieteikumu (salīdzinājumā ar 52 000 pieteikumu laikposmā no 2022. gada februāra līdz 2024. gada jūnijam). 2025. gada janvārī un februārī Ukrainas valstspiederīgo iesniegto starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaits pieauga par 86 % salīdzinājumā ar 2024. gada janvāra un februāra laikposmu, un Francija un Polija ierindojās attiecīgi pirmajā un otrajā vietā kā galvenās šo pieteikumu saņēmējas valstis. Tomēr ierobežotais kopējais skaits joprojām liecina, ka pagaidu aizsardzība ir sasniegusi savu mērķi, tostarp novērst dalībvalstu patvēruma sistēmu pārslogošanu.

Saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos (*UNHCR*) 2024. gada novembra aptauju⁷ to pārvietoto personu īpatsvars, kuras plāno vai cer nākotnē atgriezties Ukrainā, salīdzinājumā ar laiku pirms sešiem mēnešiem ir samazinājies (no 59 % līdz 57 %), savukārt to pārvietoto personu īpatsvars, kuras nav izlēmušas par atgriešanos, ir palielinājies (no 24 % līdz 27 %), kā arī ir pieaudzis to personu skaits, kuras necer atgriezties (no 11 % līdz 12 %). Starptautiskā Migrācijas organizācija (*IOM*) ziņo⁸, ka lielākā daļa aptaujāto personu (70 %) plāno atgriezties Ukrainā, ja un kad tas būs droši.

Turklāt saskaņā ar Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras (*EUAA*) aptauju⁹ 2024. gadā aptuveni katrs trešais respondents (20 %) bija nolēmis atgriezties vai nosliecies par labu tam, lai atgrieztos (14 %), kas ir būtisks samazinājums salīdzinājumā ar 2023. gadu, kad nolēmis vai ieinteresēts atgriezties bija katrs otrais respondents.

Kā apstiprina šie apsekojumi, vairums no Ukrainas pārvietoto personu joprojām uzskata, ka nespēj atgriezties Ukrainā drošos un ilgtspējīgos apstākļos.

Krievijas agresijas karš Ukrainā nenorimst. Krievija turpina par uzbrukumu mērķiem apzināti un sistemātiski izvēlēties civilo infrastruktūru un apdzīvotas teritorijas. Saskaņā ar ANO cilvēktiesību uzraudzības misijas Ukrainā sniegto informāciju civiliedzīvotāju upuru skaits 2025. gada martā bija pieaudzis par 70 % salīdzinājumā ar to pašu mēnesi 2024. gadā. Tā ir būtiska eskalācija, kas parāda, kādus civiliedzīvotāju zaudējumus joprojām nes karš.

Neprognozējami gaisa triecieni un dronu uzbrukumi, ko veic Krievijas spēki, joprojām rada nopietnus draudus visā valstī, sasniedzot pat tādus reģionus, kas atrodas tālu aiz frontes līnijām. Šie uzbrukumi ilustrē notiekošās agresijas plašo ģeogrāfisko tvērumu un neselektivitāti. Gaisa uzbrukumi ietekmē arī enerģētikas infrastruktūru, atstājot miljoniem cilvēku bez elektrības, ūdens un/vai apkures. 2024. gadā ir par 93 % palielinājies bojāto vai iznīcināto enerģētikas nozares aktīvu apjoms, tostarp runājot par elektroenerģijas ražošanas, pārvades un sadales infrastruktūrām.

Saskaņā ar *IOM* aplēsēm 2025. gada aprīlī Ukrainā bija 3 757 000 iekšzemē pārvietotu personu¹⁰. Divas trešdaļas (66 %) šo personu ir pārvietotas jau kopš vairāk nekā diviem gadiem, un 79 % ir pārvietotas kopš vairāk nekā gada. Kopš vairāk nekā diviem gadiem iekšzemē pārvietoto personu īpatsvars bija vislielākais to iekšzemē pārvietoto personu vidū, kuras dzīvoja valsts rietumos. Saskaņā ar informāciju, kas sniegta ziņojumā par ceturto ātro

⁷ *Lives on hold: Intentions and Perspectives of Refugees, Refugee Returnees and IDPs from Ukraine*, 2024. gada novembris.

⁸ *Ukraine Regional Response: Needs, Intentions, and Border Crossings | Displacement Tracking Matrix*

⁹ *Surveys of Arriving Migrants from Ukraine: Movements and Returns Report* (2024. gada decembris).

¹⁰ *Ukraine - Conditions of Return Assessment Factsheet - Round 9* (2024. gada decembris).

kaitējuma un vajadzību novērtējumu (*RDNA4*)¹¹, Sociālās politikas ministrija kā iekšzemē pārvietotas personas ir oficiāli reģistrējusi 4 642 735 cilvēkus. Tiek ziņots, ka 2024. gadā ir turpinājusi palielināties nabadzība un pārtikas trūkums. Kara ietekme joprojām ir nevienmērīga; vislielāko ietekmi izjūt sievietes – tostarp nodarbinātības ziņā un saistībā ar mājsaimniecību kritiski svarīgākajām vajadzībām –, personas ar invaliditāti, bērni un jaunieši, iekšzemē pārvietotas personas un vecāka gadagājuma cilvēki. Ir nogalināti vairāk nekā 12 000 cilvēku, vairāk nekā 28 000 ir tikuši ievainoti, un miljoniem cilvēku ir zaudējuši mājvietu.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Humānās palīdzības koordinācijas birojs (*OCHA*) 2025. gada janvārī lēš, ka 2025. gadā vairāk nekā 12,7 miljoniem cilvēku valstī būs nepieciešama steidzama humānā palīdzība¹².

Nestabilā situācija apvienojumā ar sarežģīto humanitāro situāciju Ukrainā varētu izraisīt arī turpmāku plašu ieceļošanu Savienībā, kā rezultātā būtu jānodrošina aizsardzība vēl lielākam skaitam pārvietoto personu.

Pašreizējā nenoteiktība un situācijas nestabilitāte Ukrainā liecina, ka šābrīža apstākļi neļauj izbeigt pagaidu aizsardzību pagaidu aizsardzības saņēmējiem, kas pašlaik atrodas ES dalībvalstīs, un tiem, kam tā vēl varētu būt vajadzīga. Ir jāturpina šīs personas aizsargāt Eiropas Savienībā. Šā paša iemesla dēļ, ja pagaidu aizsardzības sniegšana drīzumā tiktu pārtraukta un visas šīs personas vienlaikus pieprasītu starptautisko aizsardzību, risks, ka valstu patvēruma sistēmu efektīvu darbība būtu apdraudēta, joprojām saglabātos.

Nemot vērā iepriekš minēto notikumu attīstību, Komisija uzskata, ka cēloņi pagaidu aizsardzībai patlaban joprojām pastāv un ka tādēļ pagaidu aizsardzības kā nepieciešamas un piemērotas reakcijas uz pašreizējo situāciju termiņš būtu jāpagarina. Pagarinājums būtu jāpieņem pēc iespējas drīzāk un uz vēl vienu gadu, t. i., uz laikposmu no 2026. gada 5. marta līdz 2027. gada 4. martam, saskaņā ar Pagaidu aizsardzības direktīvas 4. panta 2. punktu. Tā mērķis ir nodrošināt, ka personām, kas pārvietotas no Ukrainas un uzņemtas ES dalībvalstīs, pašreizējos apstākļos tiek nodrošināta pēc iespējas lielāka stabilitāte un nākotnes perspektīvas.

Tas ir saskaņā ar Savienības apņemšanos sniegt atbalstu Ukrainai un tās tautai tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, un ar tās atbalstu visaptverošam, taisnīgam un ilgstošam mieram, kura pamatā ir Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu un starptautisko tiesību principi. Ja apstākļi mainītos tā, ka pirms 2027. gada 4. marta būtu iespējams ievērot ilgtspējīgu pamieru, Eiropas Komisija šādā gadījumā var iesniegt Padomei priekšlikumu saskaņā ar Pagaidu aizsardzības direktīvas 6. pantu. Šis noteikums ļauj Padomei izbeigt pagaidu aizsardzību ar Padomes lēmumu, ko pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Komisijas priekšlikuma; Komisijai arī jāizskata katrs dalībvalstu lūgums par to, lai Komisija iesniegtu Padomei šādu priekšlikumu. Šādam Padomes lēmumam būtu jābalstās uz fakta konstatāciju, ka situācija izcelsmes valstī ir tāda, lai tiem, kam piešķirta pagaidu aizsardzība, ļautu droši un ilgstoši atgriezties, pienācīgi ievērojot cilvēktiesības un pamatbrīvības, un dalībvalstu saistības attiecībā uz *neizraidīšanas principu*.

Turklāt dalībvalstīm būtu jādod iespēja laikus veikt nepieciešamos administratīvos un juridiskos pasākumus (piemēram, uzturēšanās atļauju atjaunošanu), lai sagatavotos pagaidu aizsardzības termiņa pagarināšanai.

¹¹ *Ukraine - Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4)* : 2022. gada februāris – 2024. gada decembris.

¹² *Ukraine Humanitarian Needs and Response Plan 2025 (April 2025) [EN/UK]* - Ukraine | ReliefWeb.

- **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šis priekšlikums pilnībā saskan ar ES *acquis* patvēruma jomā, jo Pagaidu aizsardzības direktīva ir kopējās Eiropas patvēruma sistēmas neatņemama daļa un bija paredzēta ārkārtas situācijai, ko raksturo pārvietoto personu masveida pieplūdums, kāds tas joprojām ir Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā dēļ. Tas arī pilnībā saskan ar Eiropas Savienības mērķi izveidot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas ir atvērta tiem, kuri, apstākļu spiesti, likumīgi meklē aizsardzību Savienībā.

Priekšlikuma elementi atbilst arī 2024. gada maijā pieņemtajiem tiesību aktiem, kas veido Migrācijas un patvēruma paktu. Parlaments un Padome ir vienojušies saglabāt Pagaidu aizsardzības direktīvu kā daļu no instrumentu kopuma, kas ES pieejams masveida ierašanās situācijās. Ir pierādījies, ka Pagaidu aizsardzības direktīva ir būtisks instruments tūlītējas aizsardzības nodrošināšanai ES. Šajā posmā tas joprojām ir vispiemērotākais instruments, lai risinātu pārvietošanas situāciju, ko izraisījis Krievijas agresijas karš pret Ukrainu.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Šis priekšlikums pilnībā atbilst vajadzībai ļaut dalībvalstīm pienācīgi apstrādāt iespējamus starptautiskās aizsardzības pieteikumus, nepārslogojot savas patvēruma sistēmas, un turpināt nodrošināt nepieciešamos pasākumus no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā, lai izvairītos no dalībvalstu patvēruma sistēmu pārslogošanas. Tas atbilst arī Savienības ārējām darbībām. Šis priekšlikums atbilst arī ES ierobežojošajiem pasākumiem un citām darbībām, kas pieņemtas, reaģējot uz Krievijas agresiju pret Ukrainu. Šis priekšlikums ir daļa no visaptveroša ES darbību kopuma, ar kurām tā reaģē uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Priekšlikuma juridiskais pamats ir 4. panta 2. punkts Padomes 2001. gada 20. jūlija Direktīvā 2001/55/EK par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, ņemot vērā, ka cēloņi pagaidu aizsardzībai joprojām pastāv. Saskaņā ar minēto noteikumu tad, ja cēloņi pagaidu aizsardzībai joprojām pastāv, Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu var nolemt pagarināt šīs pagaidu aizsardzības ilgumu par laiku līdz vienam gadam.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

LESD V sadaļā “Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa” Eiropas Savienībai tiek piešķirtas noteiktas pilnvaras šajos jautājumos. Šīs pilnvaras ir jāīsteno saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantu, proti, Savienība rīkojas tikai atbilstīgā apmērā un vienīgi tad, ja paredzētās darbības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstis vienas pašas un tāpēc ierosinātās darbības mēroga vai iedarbības dēļ tie ir labāk sasniedzami Eiropas Savienības līmenī.

Situācija Ukrainā, ko izraisījis Krievijas agresijas karš, joprojām ietekmē visu ES. Atbildot uz šo situāciju, Eiropas Savienības reakcija ir bijusi vēl nepieredzēta un vienota. Tas liecina, ka joprojām ir vajadzīgi ES risinājumi un ES atbalsts, kā arī cieša koordinācija ES līmenī, jo visām dalībvalstīm ir pastāvīgi kopīgi efektīvi jāreaģē uz situāciju un jānodrošina, ka visā Savienībā tiek piemēroti vienādi standarti un saskaņots tiesību kopums attiecībā uz 4,3 miljonu cilvēku, kuri pašlaik uzturas Savienībā. Papildus pašreizējam masveida pieplūdumam, kas joprojām saglabājas, nevar izslēgt turpmāku vērienīgu ieceļošanu, jo

situācija Ukrainā joprojām ir nestabila. Ir skaidrs, ka dalībvalstu individuāla rīcība nevar nodrošināt pienācīgu risinājumu, jo visai ES kopīgai problēmai ir nepieciešama kopīga ES līmeņa pieeja.

Šādu kopīgu pieeju nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet, kā norādījušas arī pašas dalībvalstis, šā ierosinātā Padomes īstenošanas lēmuma mēroga un iedarbības dēļ to var labāk sasniegt un koordinēt Savienības līmenī. Tāpēc Savienībai ir jārīkojas un tā var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 3. punktā noteikto subsidiaritātes principu.

- **Proporcionalitāte**

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 4. punktā noteikto proporcionalitātes principu ierosinātajā Padomes īstenošanas lēmumā ir paredzēts pagaidu aizsardzības termiņa pagarinājums uz ierobežotu laikposmu, t. i., par vienu gadu konkrētai personu grupai, uz kuru tā jau attiecas.

Ierosinātais pasākums nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, ņemot vērā situācijas apmēru un nopietnību Ukrainā, kā rezultātā aptuveni 4,3 miljons pārvietoto personu, kuras pašlaik atrodas ES dalībvalstīs, nespēj atgriezties Ukrainā drošos un ilgtspējīgos apstākļos. Turklāt šis pagarinājums ir arī samērīgs risinājums, ņemot vērā pašreizējo situāciju, jo pagaidu aizsardzība ir pasargājusi dalībvalstu patvēruma sistēmas no pārslodzes, ko rada ievērojamais pieteikumu skaits no personām, kuras ierodas ES dalībvalstīs.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Pagaidu aizsardzības direktīvas 4. panta 2. punktā ir noteikts, ka ar Padomes īstenošanas lēmumu pagaidu aizsardzības ilgumu pagarina par laikposmu līdz vienam gadam, ja cēloņi pagaidu aizsardzībai turpina pastāvēt.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Uz pierādījumiem balstīta politikas veidošana**

ES Migrācijas sagatavotības un krīzes plāna tīkls, kurā galvenā uzmanība pievērsta Ukrainai, un solidaritātes platforma “Ukraina”¹³ turpina savu darbību, regulāri apmainoties ar informāciju, lai attiecīgi nodrošinātu kopīgu situācijas apzināšanos par Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā ietekmi uz migrāciju un ES un dalībvalstu gatavību un koordinētu reakciju uz krīzi. Šajā sakarā abos forumos ir apspriesta vispārējās sagatavotības palielināšana ES līmenī, tostarp neparedzētu situāciju plānošana. Regulāri tiek apkopota informācija un dati par pašreizējo situāciju un cilvēku pārvietošanos. Pagaidu aizsardzības reģistrācijas platformā iesaistītās puses *ad hoc* kārtībā turpina apspriešanu par to, kā labāk nodrošināt pareizu informācijas apmaiņu dalībvalstu starpā par pagaidu aizsardzības un pienācīgas aizsardzības saņēmējiem, kas pieejama saskaņā ar valsts tiesību aktiem, vienlaikus atklājot dubultu reģistrāciju vienā un tajā pašā dalībvalstī un visās ES dalībvalstīs. Ņemot vērā pārvietoto bērnu un jauniešu ievērojamo skaitu, šajos centienos arvien vairāk tiek ņemti vērā dati par integrāciju izglītības un apmācības sistēmās.

¹³ Komisija ir izveidojusi šo platformu, lai koordinētu operatīvo reakciju starp dalībvalstīm saskaņā ar Padomes Lēmuma 2022/382 3. panta 2. punktu. Cita starpā tajā apkopo informāciju un izskata dalībvalstīs apzinātās vajadzības, kā arī koordinē turpmākus operatīvos pasākumus, reaģējot uz šīm vajadzībām.

Turklāt Eiropas Komisija, citas organizācijas, piemēram, Pasaules Banka un Apvienoto Nāciju Organizācija, kā arī Ukrainas valdība regulāri izvērtē situāciju Ukrainā. Pasaules Banka publicē ziņojumus par Ukrainas kaitējuma un vajadzību ātro novērtējumu¹⁴.

Kopš kara sākuma *IOM* ir strādājusi pie tā, lai nodrošinātu labāku izpratni par pārvietoto personu situāciju un sekotu līdzi pārvietošanai Ukrainas iekšzemē un mobilitātes plūsmām, papildus apsekojot to cilvēku nodomus, kuri bēg no kara, un to cilvēku nodomus, kuri šķērso robežu atpakaļ uz Ukrainu, kā arī novērtējot atgriešanas apstākļus. *UNHCR* regulāri publicē informāciju par (arī iekšzemē) no Ukrainas pārvietoto personu nodomiem un perspektīvām. Iepriekš minēto starptautisko organizāciju apsekojumi un dokumenti liecina, ka pašreizējā situācija joprojām ir nestabila un neskaidra un neļauj atgriezties drošos un ilgtspējīgos apstākļos. *UNHCR* lēš, ka 2025. gada aprīlī visā pasaulē ir reģistrēti 6,9 miljoni personu, kas bēg no Ukrainas¹⁵.

- **Apspriedes ar ieinteresētajām personām un ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Lai apkopotu uz pierādījumiem balstītu informāciju, Komisija ar Migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības tīkla un Solidaritātes platformas starpniecību regulāri apspriedās ar dalībvalstu iestādēm, Eiropas Ārējās darbības dienestu un attiecīgajām ES aģentūrām, Ukrainas iestādēm un starptautiskajām organizācijām, kā arī sazinājās ar nevalstiskajām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām.

Komisija sadarbībā ar Eiropas Savienības Padomes rotējošajām prezidentvalstīm ministru līmenī, kā arī 2025. gada aprīlī vairākās sanāksmēs Padomes Imigrācijas, robežu un patvēruma jautājumu stratēģiskajā komitejā (*IMEX*), Imigrācijas, robežu un patvēruma jautājumu stratēģiskajā komitejā (*SCIFA*) un Patvēruma jautājumu darba grupā apspriedās ar dalībvalstīm par pagaidu aizsardzības nākotni pēc 2025. gada marta, un dalībvalstis uzsvēra, ka vienotas Eiropas reakcijas uzturēšanas nolūkā pēc iespējas drīzāk ir jāpagarina pagaidu aizsardzības termiņš par vēl vienu gadu. Pēdējā *SCIFA* sanāksmē 2024. gada aprīlī dalībvalstis atzina, ka pašreizējā nestabilā situācija neļauj mainīt pagaidu aizsardzības piemērošanas jomu. Tomēr, ja situācija nākotnē būtu labvēlīga un lai nodrošinātu konsekvenci pakāpeniskā un koordinētā pārejā no pagaidu aizsardzības uz citiem statusiem, tiktu rīkotas turpmākas diskusijas par pagaidu aizsardzības piemērošanas jomu.

Solidaritātes platformā notika paralēlas un papildu apspriedes, kurās dalībvalstis vienprātīgi puda nepieciešamību pagarināt pagaidu aizsardzības termiņu vēl par gadu, lai saglabātu vienotu Eiropas reakciju, nodrošinātu skaidrību saņēmējiem un ļautu dalībvalstīm veikt nepieciešamos administratīvos un juridiskos pasākumus valsts līmenī (piemēram, atjaunot uzturēšanās atļaujas). Vienlaikus Komisija regulāri sazinājās ar Ukrainas iestādēm, lai apkopotu informāciju par situāciju uz vietas. Tajā pašā laikā minētajos forumos notika viedokļu apmaiņa un tika paustas pārdomas par nepieciešamību vienlaikus ar turpmāku pagarinājumu nodrošināt apstākļus, lai nodrošinātu raitu pāreju no pagaidu aizsardzības uz citiem statusiem, nodrošinot elastību, lai varētu labāk reaģēt uz nestabilo situāciju un pareizāk atspoguļot pārvietoto personu situāciju ES un Ukrainā. Turklāt saskaņā ar Pagaidu aizsardzības direktīvas 3. pantu Komisija īpaši apspriedās ar *UNHCR*, kurš novērtēja situāciju un sniedza attiecīgu ieguldījumu, kā arī veica apsekojumus par pārvietoto personu nodomiem.

¹⁴ Pasaules Bankas grupa, “Ukraine Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4)” (2022. gada februāris – 2024. gada decembris).

¹⁵ *Ukraine Refugee Situation*.

2025. gada martā 109 pilsoniskās sabiedrības organizācijas publicēja kopīgu paziņojumu¹⁶ par to personu situāciju, kas pārvietotas no Ukrainas, un cita starpā aicināja Komisiju ierosināt pagaidu aizsardzības termiņa turpmāku pagarināšanu.

- **Pamattiesības**

Šajā priekšlikumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kā arī saistības, kas paredzētas starptautiskajās tiesībās, tostarp 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijā par bēgļu statusu, kura grozīta ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas protokolu.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Kopš Krievijas agresijas kara pret Ukrainu sākuma finansējuma vajadzības, kas saistītas ar Pagaidu aizsardzības direktīvas piemērošanu, ir iekļautas spēkā esošo 2014.–2020. gada un 2021.–2027. gada ES finansēšanas instrumentu budžetā, jo īpaši attiecīgajā iekšlietu un kohēzijas politikā¹⁷.

5. CITI ELEMENTI

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

1. *pantā* ir noteikts pagaidu aizsardzības termiņa pagarinājums par vienu gadu (no 2026. gada 5. marta līdz 2027. gada 4. martam) pārvietotajām personām, kas minētas Padomes Īstenošanas lēmuma 2022/382 2. pantā.

2. *pantā* ir noteikts šā lēmuma spēkā stāšanās datums.

¹⁶ 109 humānās palīdzības un pilsoniskās sabiedrības organizāciju parakstīts kopīgs paziņojums par ilgtermiņa risinājumiem pārvietotajiem ukraiņiem.

¹⁷ *Cohesion's Action for Refugees in Europe, the so called 'CARE' package (CARE, CARE-plus and Fast-CARE).*

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

**ar ko līdz 2027. gada 4. martam pagarina ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 ieviestās
pagaidu aizsardzības termiņu**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Direktīvu 2001/55/EK (2001. gada 20. jūlijs) par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas¹⁸, un jo īpaši tās 4. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Padome 2022. gada 4. martā pieņēma Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382¹⁹, ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu.
- (2) Saskaņā ar Direktīvas 2001/55/EK 4. panta 1. punktu pagaidu aizsardzība sākotnēji tika piemērota uz vienu gadu, proti, līdz 2023. gada 4. martam, un pēc tam tās ilgumu automātiski pagarināja par vēl vienu gadu līdz 2024. gada 4. martam.
- (3) Padome 2023. gada 19. oktobrī pieņēma Īstenošanas Lēmumu (ES) 2023/2409²⁰, ar ko ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 ieviestās pagaidu aizsardzības termiņu pagarināja līdz 2025. gada 4. martam. 2024. gada 11. jūnijā Padome pieņēma Īstenošanas Lēmumu (ES) 2024/1836²¹, ar ko ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 ieviestās pagaidu aizsardzības termiņu pagarināja līdz 2026. gada 4. martam.
- (4) Saistībā ar Direktīvas 2001/55/EK aktivizēšanu dalībvalstis paziņojumā²² vienprātīgi vienojās nepiemērot minētās direktīvas {Direktīvas 2001/55/EK} 11. pantu attiecībā uz personām, kurām attiecīgajā dalībvalstī ir pagaidu aizsardzība saskaņā ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 un kuras bez atļaujas pārceļas uz citu dalībvalsti, ja vien dalībvalstis divpusēji nevienojas citādi.

¹⁸ OV L 212, 7.8.2001., 12. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj>.

¹⁹ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/382 (2022. gada 4. marts), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu (OV L 71, 4.3.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj).

²⁰ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2023/2409 (2023. gada 19. oktobris), ar ko pagarina ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 ieviesto pagaidu aizsardzību (OV L, 2023/2409, 24.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

²¹ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2024/1836 (2024. gada 25. jūnijā), ar ko pagarina ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 ieviesto pagaidu aizsardzību (OV L, 2024/1836, 3.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj).

²² Dalībvalstu paziņojums.

- (5) Persona var izmantot ar pagaidu aizsardzību saistītās tiesības vienlaikus tikai vienā dalībvalstī – lai nodrošinātu, ka tas tā ir, un lai novērstu vairākkārtējas reģistrācijas pagaidu aizsardzības saņemšanai, dalībvalstīm būtu jānoraida uzturēšanās atļaujas pieprasījumi, kas iesniegti, pamatojoties uz Direktīvas 2001/55/EK 8. panta 1. punktu, ja izrādās, ka attiecīgā persona uz tā paša punkta pamata jau ir saņēmusi uzturēšanās atļauju citā dalībvalstī un tādējādi izmanto tiesības, kas saistītas ar pagaidu aizsardzību, tostarp sociālo palīdzību. Tas būtu saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas spriedumu lietā C-753/23 un jo īpaši tā 30. punktu.
- (6) Lai nodrošinātu savlaicīgu situācijas attēlu operatīvos nolūkos, uzturēšanās atļauju izsniegšanas saskaņotu pārvaldību un pārraudzību, dalībvalstīm vajadzētu regulāri augšupielādēt precīzus un savlaicīgus datus Pagaidu aizsardzības reģistrācijas platformā, tostarp datus par neaktīvas reģistrācijas gadījumiem.
- (7) Pašlaik Savienībā ir gandrīz 4,3 miljoni no Ukrainas pārvietoto personu, kam piešķirta pagaidu aizsardzība. Kopējais to personu skaits, kurām piešķirta pagaidu aizsardzība, ir saglabājies stabils, proti, aptuveni 4,3 miljoni (ar nelielu pastāvīgu tendenci pieaugt), un tikai dažas personas ziņo par pastāvīgu atgriešanos Ukrainā. Situācija Ukrainā vairumam pārvietoto personu neļauj atgriezties Ukrainā drošos un ilgtspējīgos apstākļos. Starptautiskā Migrācijas organizācija lēš, ka 2025. gada aprīlī Ukrainā bija 3 757 000 iekšzemē pārvietotu cilvēku. Divas trešdaļas (66 %) iekšzemē pārvietoto personu ir pārvietotas jau kopš vairāk nekā diviem gadiem, un 79 % ir pārvietotas kopš vairāk nekā gada. Jau kopš vairāk nekā diviem gadiem iekšzemē pārvietoto personu īpatsvars bija vislielākais to iekšzemē pārvietoto personu vidū, kuras dzīvoja valsts rietumos (78 %). Apvienoto Nāciju Organizācijas Humānās palīdzības koordinācijas birojs (OCHA) lēš, ka 2025. gadā vairāk nekā 12,7 miljoniem cilvēku Ukrainā būs nepieciešama steidzama humānā palīdzība.
- (8) Turklāt nevar izslēgt turpmāku plašu ieceļošanu, ņemot vērā sarežģītos humanitāros apstākļus, lielāku nestabilitāti un nenoteiktību attiecībā uz situāciju Ukrainā, ko rada Krievijas agresijas karš, tostarp pastiprināti atkārtoti gaisa uzbrukumi civiliedzīvotājiem visā valstī. Joprojām pastāv eskalācijas risks. Vienlaikus joprojām pastāv draudi valstu patvēruma sistēmu efektīvai darbībai, ja drīz tiktu izbeigta pagaidu aizsardzība un visi tās saņēmēji vienlaikus iesniegtu starptautiskās aizsardzības pieteikumus.
- (9) Tā kā lielais pārvietoto personu skaits Savienībā, kurām piešķirta pagaidu aizsardzība, visticamāk, nesamazināsies tik ilgi, kamēr turpināsies karš pret Ukrainu, pagaidu aizsardzības termiņa pagarināšana ir nepieciešama, lai risinātu to personu situāciju, kuras pašlaik saņem pagaidu aizsardzību Savienībā vai kurām šāda aizsardzība būs vajadzīga no 2026. gada 5. marta, jo tā nodrošina tūlītēju aizsardzību un piekļuvi saskaņotam tiesību kopumam, vienlaikus līdz minimumam samazinot formalitātes masveida pieplūduma situācijā Savienībā. Pagaidu aizsardzības termiņa pagarināšanai arī būtu jāpalīdz nodrošināt, ka dalībvalstu patvēruma sistēmas netiek pārslogotas, ievērojami palielinoties to starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaitam, kurus līdz 2026. gada 4. martam varētu iesniegt personas, kas saņem pagaidu aizsardzību, ja pagaidu aizsardzība šajā datumā tiktu pārtraukta, vai personas, kas bēg no kara Ukrainā un ierodas Savienībā pēc minētā datuma un pirms 2027. gada 4. marta.
- (10) Tāpēc, ņemot vērā to, ka cēloņi pagaidu aizsardzībai joprojām pastāv, pagaidu aizsardzības termiņš Īstenošanas lēmumā (ES) 2022/382 minētajām pārvietoto personu kategorijām būtu jāpagarina līdz 2027. gada 4. martam.

- (11) Šajā lēmumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.
- (12) Padome atkārtoti apstiprina savu apņemšanos sniegt atbalstu Ukrainai un tās tautai tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, un atkārtoti pauž atbalstu visaptverošam, taisnīgam un ilgstošam mieram, kura pamatā ir ANO Statūtu un starptautisko tiesību principi, un ilgtspējīga pamiera gadījumā Padome ir gatava rīkoties saskaņā ar Direktīvas 2001/55/EK 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu.
- (13) Īrijai Direktīva 2001/55/EK ir saistoša, un tādēļ tā piedalās šā lēmuma pieņemšanā un piemērošanā.
- (14) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā, un Dānijai šis Īstenošanas lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

No Ukrainas pārvietotajām Īstenošanas lēmuma (ES) 2022/382 2. pantā minētajām personām piešķirtās pagaidu aizsardzības termiņš, kas pagarināts ar Īstenošanas Lēmumu (ES) 2023/2409 un (ES) 2024/1836, tiek pagarināts par vēl vienu gadu līdz 2027. gada 4. martam.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*